nost vylučující dle § 2 písm. e) a g) tr. zák. poukazuje na to, že obžalovaný jen ze skutkového omylu, který mu nedal seznati trestnost jeho počínání, měl za to, že jest vázán rozkazem představeného, by hlínu v jílovišti podkopával a že jen z té příčiny se nevzepřel proti nezákonnému rozkazu, že měl za to, že byl dán v zájmu majitele, by se tak více vytěžilo. Neodolatelné donucení shledává stížnost v tom, že obžalovaný byl nucen, podrobiti se příkazu představeného, nechtěl-li pozbýti práce a výdělku v době, kdy naděje na jiný výdělek byla malá. Kdyby se byl nepodrobil, musel nutně počítati s propuštěním z práce. Poněvadž nejednal ze svobodné vůle, nýbrž z určení druhého, zodpovídá za jednání pouze ten, od koho rozkaz vyšel (čís. 9 a) § 281 tr. ř.). Tato námitka by byla na místě, kdyby obžalovaný nebyl v době činu příčetným, nebo jednal jako nástroj osoby třetí, byl k jednání násilím donucen a t. d. Nic takového nebylo za řízení ani tvrzeno. Jinak nezjišťuje rozsudek ani omylu, stěžovatelem tvrzeného ani okolností, z nichž stěžovatel dovozuje neodolatelné donucení. Soud se ovšem zabývá námitkou obžalovaného, že se obával, že přijde o práci a výdělek, nebude-li pracovati tak, jak mu představený nařizoval, neuznal ji však za správnou, poněvadž obžalovaný měl možnost domáhati se nápravy u majitele podniku, požadoval-li na něm představený práci nedovolenou. Kdyby opravdu měl za to, že musí spíše poslechnouti rozkazu představeného, než min. nařízení ze dne 29. května 1908, čís. 118 ř. zák., které zakazovalo podkopávání a jehož obsah mu byl znám, pak by nešlo o omyl skutkový dle § 2 písm. e) tr. zák., který jedině by mohl vyloučiti trestný úmysl, nýbrž o omyl právní, který dle zásady §§ 3 a 233 tr. zák. pachatele neomlouvá. Pokud jde o neodolatelné donucení stačí uvésti, že nemůže se pachatel dovolávati beztrestnosti, když se odhodlal k činu, ve veřejném zájmu přísným trestem ohroženému, jen proto, by se po případě vyhnul újmě, která mu dle jeho mínění hrozila, kdyby byl z práce propuštěn, to tím méně, že obžalovaný ani netvrdil, že by jiné práce a výdělku nedostal.

Čís. 458.

Byl-li pachatel, obžalovaný pro různé trestní činy soukromožalobní, pro některé z nich odsouzen, pro jiné osvobozen, dlužno poměrně rozděliti, pokud jest to možno, břemeno útrat.

(Rozh. ze dne 28. května 1921, Kr II 291/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Rozhodnutím krajského soudu jako odvolacího soudu ve Znojmě ze dne 12. ledna 1921, kterým byl obžalovaný odsouzen k náhradě všech útrat řízení trestního, porušen byl zákon v ustanovení §§ 389 a 390 tr. ř.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu ze dne 9. listopadu 1920 byl uznán obžalovaný vinným přestupkem urážky na cti dle §§ 488 a 491 tr. zák., jehož dopustil se tím, že 30. dubna 1920 obviňoval soukromého obžalobce

lesního správce, že se vyváží z lesa nečíslované dříví, dne 14. května 1920 vytýkal témuž, že ho sekiruje z národní zášti a v druhé polovici května 1920 na prvém místě uvedenou předhůzku opakoval. Dle § 493 tr. zák. byl obžalovaný odsouzen do vězení na jeden týden, zostřeného jedním postem, a byla mu dle § 389 tr. ř. uložena náhrada útrat řízení trestního, najmě náhrada 828 K 30 h za právnické zastupování soukromého obžalobce. K odvolání obžalovaného byl rozsudek ten rozhodnutím krajského jako odvolacího soudu ve Znojmě ze dne 12. ledna 1921 částečně změněn tím způsobem, že obviněný byl v bodu prvém a bodu třetím z obžaloby sproštěn a pouze v bodu druhém byl odsuzující výrok potvrzen. Trest byl obviněnému snížen na 3 dni, ale dle § 389 a 390 odstavec druhý tr. ř. byl odsouzen k náhradě útrat trestního řízení. Tímto rozhodnutím o nákladech byl zákon porušen. Dle § 389 odstavec druhý tr. ř. má soud, vztahovalo-li se řízení k několika trestným činům, pokud lze, z náhrady vyloučiti náklady, které povstaly za příčinou činů, jimiž obviněný nebyl uznán vinným. Dle § 390 odstavec prvý tr. ř. má soukromý obžalobce nahraditi náklady, které za příčinou jeho žádosti vzešly. V tomto případě byly jednotlivé urážky proneseny při různých příležitostech a jde také o urážky různého způsobu, takže zjištění skutkové povahy ohledně každého jednotlivého činu vyžadovalo zvláštního průvodního řízení. Zejména nabídnutý důkaz pravdy, jenž shledán byl v příčině bodu 1. a 3. za provedený, zvýšil podstatně útraty trestního řízení, jež bylo možno dle § 389 odstavec druhý tr. ř. odloučeně určiti a dle § 390 odstavec prvý tr. ř. náhradu jich nezvítězivšímu soukromému žalobci uložiti.

Čís. 459.

Předražování (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.). Peníze nejsou předměty potřeby ve smyslu předpisů o válečné lichvě.

(Rozh. ze dne 28. května 1921, Kr II 296/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Rozsudkem okresního jako lichevního soudu v Brně ze dne 30. března 1920 a rozsudkem lichevního jako odvolacího soudu zemského v Brně ze dne 5. června 1920 porušen byl zákon v ustanovení § 1 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. rozsudky ty se zrušují a obžalovaný sprošťuje se dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupek předražování dle § 20 odstavec prvý citovaného cís. nařízení.

Důvody:

Rozsudkem okresního jako lichevního soudu v Brně ze dne 30. března 1920 byl obžalovaný odsouzen pro přestupek předražování dle § 20 odstavec prvý cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák., jehož se prý dopustil tím, že dne 24. července 1919 v Brně za předmět potřeby, totiž cizozemské peníze (rakouské koruny) zřejmě přemrštěnou cenu požadoval, kterýžto rozsudek byl lichevním odvolacím soudem zemského soudu v Brně nálezem ze dne 5. června 1920 potvrzen. Názor, že peníze